

5-10-99 99/107

KIESRAAD

Aan

De Minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Bijlagen	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
-		KR99/88363	5 oktober 1999
Inlichtingen bij		Doorkiesnummer	
mw. mr. drs. A.G. van Dijk		(070) 3027110	
Onderwerp			

advies legitimatiebewijs en
inleveren kandidatenlijsten
Eerste-Kamerverkiezingen

Zeer geachte heer Peper,

Bij zijn werkzaamheden als centraal stembureau voor de verkiezing van de Eerste Kamer in mei van dit jaar stuitte de Kiesraad op een tweetal problemen bij de kandidaatstelling voor de verkiezing van de Eerste Kamer.

1. Het eerste probleem hangt samen met het in 1997 ingevoerde vereiste dat bij de kandidatenlijst een kopie van een geldig legitimatiebewijs moet worden overgelegd, van iedere kandidaat die geen zitting heeft in de Eerste Kamer (artikel R 8, derde lid, Kieswet). Bij de overige in de Kieswet geregelde verkiezingen is bepaald dat bij het ontbreken van de kopie van het legitimatiebewijs, de instemmingsverklaring geacht wordt te ontbreken (artikel H 9, derde lid, Kieswet). Dit heeft tot gevolg dat het ontbreken van bedoelde kopie bij die verkiezingen leidt tot het schrappen van de naam van de kandidaat op de lijst door het centraal stembureau, nadat er gelegenheid is gegeven alsnog een kopie over te leggen (de artikelen I 6, eerste lid, onder b, I 2, eerste lid, onder d, en H 9, derde lid, tweede volzin in samenhang beschouwd). Gelet op het doel van de verplichting, namelijk het verkleinen van de kans dat personen zonder dat zij dat willen kandidaat worden gesteld, is het schrappen van de naam van de kandidaat bij het ontbreken van de kopie een juist gevolg.

In artikel R 8 is, naar de Kiesraad aanneemt per abuis, niet geregeld dat het ontbreken van de kopie van een geldig legitimatiebewijs ertoe leidt dat de verklaring van instemming van deze kandidaat geacht wordt te ontbreken. Dit betekent dat het ontbreken van de kopie geen gevolgen heeft voor de kandidaatstelling voor de Eerste-Kamerverkiezingen. Het vereiste van artikel R 8, derde lid, is niet gesanctioneerd. De Kiesraad adviseert daarom bij een volgende wijziging van de Kieswet aan deze bepaling toe te voegen: Indien van een dergelijke kandidaat een kopie van een geldig legitimatiebewijs ontbreekt, wordt de verklaring van instemming van de betrokken kandidaat geacht te ontbreken.

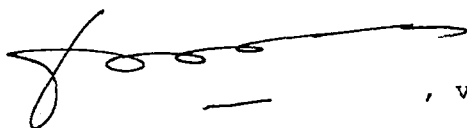
2. Het tweede probleem vloeit voort uit de tekst van artikel R 1, eerste lid, van de Kieswet. Deze luidt: Op de dag van de kandidaatstelling kunnen bij de commissaris van de Koning of een door gedeputeerde staten aangewezen lid van dat college, van negen tot zeventien uur, kandidatenlijsten worden ingeleverd. Voor de wijziging van de Kieswet in 1989 was hiernaast nog bepaald dat de inlevering persoonlijk moest plaatsvinden door een lid van provinciale staten. Na het vervallen van dit vereiste is artikel R 1, eerste lid, steeds zo uitgelegd dat inlevering persoonlijk moet plaatsvinden door degene die als inleveraar op de lijst is vermeld. Dit kan iedereen zijn. Ook bij de overige in de Kieswet geregelde verkiezingen vindt inlevering persoonlijk plaats, in dat geval door een kiezer (artikel H 3, eerste lid, Kieswet).

Bij de laatstgehouden verkiezingen is de gangbare interpretatie van artikel R 1, eerste lid, bestreden. In verschillende provincies werd een lijst met als eerste kandidaat Herkenhoff niet persoonlijk ingeleverd maar per post. Deze lijsten zijn door de Kiesraad ongeldig verklaard op grond van artikel S 3, aanhef en onder a. Tegen deze beslissing is beroep aangetekend door belanghebbenden bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State. De Afdeling heeft de interpretatie van de Kiesraad gevolgd en het beroep ongeldig verklaard. De uitspraak van de Afdeling terzake treft u als bijlage aan.

Dit neemt echter niet weg dat de tekst van artikel R 1 verwarring kan wekken over de wijze waarop de kandidatenlijsten moeten worden ingeleverd. De Kiesraad hecht, gelet op het proces van kandidaatstelling, aan inlevering in persoon. In de eerste plaats omdat aldus nauwelijks een misverstand kan ontstaan over de vraag of stukken zijn ingeleverd en of dit op tijd is gebeurd. In de tweede plaats omdat de inleveraar verantwoordelijk is voor het herstel van verzuimen en bij inlevering door hem of haar persoonlijk vaak al direct bij het inleveren van de lijst kan worden gewezen op omissies die dan niet zelden nog voor 17.00 uur kunnen worden hersteld. Hierdoor kan een verzuimprocedure worden voorkomen.

De Kiesraad adviseert u daarom bij een volgende wijziging van de Kieswet in artikel R 1, eerste lid, van de Kieswet duidelijk tot uitdrukking te brengen dat inlevering *in persoon* dient te geschieden, bijvoorbeeld door na "kandidatenlijsten" de woorden "door persoonlijke overhandiging" in te voegen. Ook in artikel S 3, onder a, zouden dan deze woorden moeten worden ingevoegd na "het daartoe aangewezen lid van gedeputeerde staten".

Hoogachtend,
De Kiesraad,

, voorzitter

(F.J.W.M. van Dooren)

secretaris

(A.G. van Dijk)